

gældende for alle, vilde synke ned til at faa Uværdighedens Stempel paa sig. De vilde blive stemplede som en Form for Egteskab, der maa benyttes af dem, der ikke kunne faa den kirkelige Vielse. Den nærmeste Følge deraf vilde blive, at enhver, som lod sig borgerlig vie uden at søge en Præst, vilde faa sat paa sig — og det vilde da navnlig gælde Kvinden — det Stempel, at vedkommende var uværdig til kirkelig Vielse og derfor maatte lade sig nøje med den borgerlige. Vi vilde faa to Slags Egteskaber: den almindelige kirkelige Vielse og den borgerlige Vielse for Folk, som vare uværdige til den kirkelige. Jeg skal dog gøre opmærksom paa, hvor meget det vilde betyde i det sociale Liv. Nu er jo Forholdet saaledes — til en vis Grad i alt Fald — at Præsterne have Magt til at nægte at kaste Jord paa de afdøde, og de have ad den Vej søgt at lægge et vist Pres paa Befolkningen og sætte et vist Uværdighedsstempel paa dem, som have ladet sig borgerlig vie, idet Præsterne nemlig nægte at kaste Jord paa dem. Man kan jo nok derom sige, at det ikke rammer videre haardt. Den døde kan jo ikke føle den Fornærmelse, som derved overgaar ham, og det er heller ikke afgjort, at hans Familie i særlig Grad rammes deraf. Den døde, som det jo særlig var Meningen at ramme, er jo dog nu usaarlig og kan ikke mere rammes. Noget helt andet vil Forholdet være her. De Folk, som Præsten nægter kirkelig Vielse, vilde som Regel være unge Mennesker, og for dem vil det være en Blet, som kan faa noget at betyde hele Livet igennem, og som ikke blot angaar dem, men ogsaa vil komme til at hæfte paa deres Børn. At Præsten saaledes med Net kan anvende den Straf paa visse Personer, at han sætter dem uden for Kirke-døren, vil kunne have meget stadelige Følger og være saa forderveligt for dem, som rammes deraf, at man vistnok kun med meget stor Barsomhed skal gaa med til at udvide Præsternes Myndighed i saa Henseende, og jeg vil i alt Fald for mit Vedkommende stemme derimod. Den ærede Ordfører udtalte, at han vilde kunne ændre sit Forslag derhen, at selv om en Præst nægtede sin Medvirksomhed til Vielsen, skulde Parret dog have Ret til at gaa til enhver anden Præst og der lade sig vie, hvis denne anden Præst vil. Jeg tror dog ikke, at denne Tilføjelse vil faa stor Betydning eller i nogen væsentlig Grad vil forandre Forholdet. Det vil vel være Tilfældet her som inden for andre Stænder, at en saadan særlig Klasse af Embedsmænd vil holde sammen og arbejde efter fælles Plan og Overenskomst, og i

Reglen vilde de paavirke hinanden. Men dertil kommer, at selv om enkelte Præster skulde ville bryde ud og erklære sig villige til at vie et Par, hvis Vielse var bleven nægtet andetsteds, ville disse dog altid føle sig moralsk forpligtede til at skaffe sig Underretning hos vedkommende Sognepræst, hvor Parret hører til, og det Skøn, som denne Sognepræst maatte afgive i Disfavør af Parret, vil sikkert altid paavirke den vedkommende Præst, saa at han ogsaa siger Nej. Jeg tror derfor slet ikke at denne Ændring vil gøre Forslaget mere antageligt. Den højtærede Minister fremkom med den ganske rigtige Udtalelse med Hensyn til borgerlige Egteskaber, at hvad der paavirker Folks Afgørelse af, hvorvidt de skulle lade sig borgerlig vie eller ikke, navnlig er det sekundære Spørgsmaal. Den højtærede Minister bemærkede ganske rigtig, at det kun i ringe Grad er det religiøse Spørgsmaal, som der er det afgørende. I de allerfleste Tilfælde er det for Tiden andre Grunde, der bevirke, at saa mange søge borgerligt Egteskab. Grunden dertil er haade den, at et saadant Egteskab vækker mindre Opsigt, og at det koster færre Penge. Det er i Reglen saadanne Grunde, som ere bestemmende derfor. Det er vist yderst sjældent Tilfældet, at det er af antireligiøse Grunde, at Folk søge borgerligt Egteskab. Den højtærede Minister sagde, at det var en fejl Forklaring, naar man forestillede dem, at borgerligt Egteskab var billigere. Nu ved jeg ikke, om det er det Argument, der er det afgørende. De fleste handle jo frit, naar de søge borgerligt Egteskab. Men den højtærede Minister gav nogle Oplysninger, som ikke vare mig bekendte, men som ere i allerhøjeste Grad talende for de to Former af Egteskab, den borgerlige og den kirkelige Form. Den højtærede Minister oplyste nemlig, at det borgerlige Egteskab kostede 6 Kr. 33 Ore, og dermed var den højtærede Minister særdig med Prisen for borgerligt Egteskab, der var ikke mer at sige om den. Derimod opgav den højtærede Minister os en Skala for de kirkelige Egteskaber for den fattigste Del af Befolkningen. Disse Egteskaber kunde koste 6, 8 og 10 Kr. De ville indse, at inden for denne meget bestedne Skala gør det straks en Forandring, om man hører til dem, der kunne betale 10 Kr., eller til dem, der maa nøjes med at betale 6. Den store Svagbed ved Kirkens Bryllupper ligger deri, at Præsterne gennemføre en Klasseforstel, der maa støde alle sundt tænkende Mennesker, og vistnok ikke mindst religiøst tænkende Mennesker. Den højtærede Minister sagde endvidere, at ud